

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Професійний імідж соціального працівника»

2020 – 2021 навчальний рік

Освітня програма: «Соціальна робота та практична психологія».

Спеціальність: 231 Соціальна робота.

Галузь знань: 23 Соціальна робота.

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Викладач	Улюкаєв Сергій Герійович, к.пед.н., доцент кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти
Посилання на сайт	
Контактний телефон	050 90 61 744
Е-mail викладача	s.ulukaev@gmail.com
Графік консультацій	середа: 14.00-16.00; п'ятниця: 13.00-15.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Форма навчання	Кількість кредитів/годин	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Звітність
денна	3/90	16	14	60	залік
заочна		6	4	80	

Семестр: VIII-й.

Мова навчання: українська.

Ключові слова: професійний імідж, соціальний працівник, педагогічна іміджологія, предметний імідж, середовищний імідж, компоненти іміджу, структура іміджу, цільові аудиторії, властивості іміджу, механізми формування іміджу, візуальний імідж, невербальні засоби спілкування, ораторське мистецтво, бар'єри іміджу.

Мета курсу: ознайомленні студентів з теоретичними положеннями й конкретними розробками технологій створення професійного іміджу соціального працівника, що базуються на сучасних досягненнях фундаментальних та прикладних наук (філософії, соціології, етики, естетики, психології, соціальної педагогіки, основ педагогічної майстерності, культури мовлення), теорії і методики співпраці соціальних служб із клієнтами з урахуванням постійно змінюваних вимог суспільства до фахівця соціальних служб.

Предмет курсу: технології формування іміджу соціального працівника, типологія, функції та принципи іміджології з урахуванням вимог до соціального працівника.

Компетентності та програмні результати навчання:

Програмні компетентності:

ЗК-15 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ФК-1 Здатність використовувати базові знання фундаментальних наук в обсязі, необхідному для освоєння дисциплін циклу професійної підготовки.

СК-19 Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи.

Результати навчання:

ПР-13 Здатен оцінювати, вимірювати соціальний ефект професійного втручання, соціально-педагогічної допомоги клієнтам.

ПР-1 Здатен установлювати зв'язки міждисциплінарних знань, які сприяють соціалізації особистості, її розвитку та попередженню виникнення соціальних проблем.

ПР-21 Здатен демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень

Зміст курсу:

Тема 1. Педагогічна іміджологія як наука

Поняття іміджу та іміджології. Особливості трактування іміджу в політології, соціології, маркетингу, менеджменті, етиці, психології, педагогіці. Відмінності у тлумаченні іміджу зарубіжними і вітчизняними вченими. Підходи до вивчення і тлумачення іміджу: функціональний, контекстний, порівняльний, семіотичний, символічний, соціально-психологічний, акмеологічний, комунікативний, системний, суб'єкт-об'єктний, артистичний, психологічний, імпресивний, схематичний. Відмінності іміджу від образу, стереотипу, авторитету, громадської думки, міфу, символу, маски, репутації.

Загальна класифікація іміджів людини. Поняття педагогічного іміджу та педагогічної іміджології. Об'єкт, предмет, завдання та закони педагогічної іміджології. Зв'язок педагогічної іміджології з іншими науками (суспільними, природничими, психолого-педагогічними).

Становлення вченій про імідж як мистецтво особистої чарівності (образ-захист, образ-знак, образ-влада, образ-уподібнення, публічний образ, духовний або чинний образ, імідж-враження, імідж-репутація, світський імідж, імідж-вплив). Сучасний стан проблеми іміджу педагога та соціального працівника.

Тема 2. Специфіка, типи, функції, структурні компоненти

Поняття іміджу соціального працівника. Значення іміджу для професійної діяльності соціального працівника.

Властивості іміджу соціального працівника, як різновиду професійного іміджу. Специфічність, позитивна спрямованість, цілісність, яскравість, індивідуальність, узгодженість деталей, динамічність, гнучкість, інформативність, функціональність як характеристики іміджу педагога дошкільного профілю. Залежність іміджу від особистості соціального працівника - професіонала та суб'єктів його сприймання. Відповідність іміджу соціального працівника очікуванням цільової аудиторії, важливість його підкріплення якісною професійною діяльністю.

Тема 3. Види професійного іміджу соціального працівника.

Підходи до виокремлення функцій іміджу. Структурні компоненти позитивного професійного іміджу соціального працівника та їх змістове наповнення. Структурування іміджу професіонала зарубіжними та вітчизняними дослідниками. Співвідношення особистісного та професійного в структурі іміджу працівника соціальної сфери.

Професійний, візуальний, аудіальний, внутрішній компоненти іміджу соціального працівника. Основні вимоги до професійного іміджу соціального працівника з боку клієнтів, їх батьків і колег.

Тема 4. Іміджмейкінг у професійній діяльності соціального працівника. Зміст професійної діяльності соціального працівника в галузі іміджмейкінгу.

Іміджмейкінг як сфера діяльності, спрямована на створення потрібного образу. Єдність суб'єктів професійного іміджу соціального працівника: суб'єкт сприймальний (аудиторія іміджу), суб'єкт транслювальний (власне сам вихователь як прообраз іміджу), суб'єкт формувальний (іміджмейкер або педагог, здатний до іміджотворчої діяльності).

Особливості створення, розвитку і корекції позитивного професійного іміджу соціального працівника - педагога.

Стратегія та технології формування цілісного професійного іміджу. Підходи до розуміння механізмів формування іміджу. Передумови формування професійного іміджу соціального працівника. Об'єктивні і суб'єктивні фактори формування продуктивного іміджу професіонала. Етапи формування та показники ефективного професійного іміджу. Принципи побудови позитивного іміджу соціального працівника. Типи іміджформуючої інформації, канали її передачі. Залежність стратегії формування іміджу професіонала від каналу передачі інформації. Способи спростування негативу в створеному професійному іміджі. Типові помилки у побудові іміджу.

Тема 5. Специфіка конструювання візуального компонента іміджу соціального працівника

Візуальний імідж: сутність поняття, принципи формування позитивного візуального іміджу фахівця соціальної роботи. Зовнішність вихователя та її складові: одяг, взуття, зачіска, макіяж, доглянутість. Вимоги до зовнішнього вигляду соціального працівника. Правила створення стилю одягу. Особливості використання аксесуарів та прикрас соціального працівника для конструювання професійного іміджу. Ольфакторна складова візуального іміджу соціального працівника. Фізіогноміка і її роль у формуванні іміджу фахівця соціальної сфери.

Невербальні засоби комунікації як складова візуального іміджу соціального працівника.

Функції невербальних засобів спілкування. Їх місце і роль у створенні позитивного іміджу соціального працівника. Типологія одиниць невербальної комунікації: міміка, пантоміміка, жестика, такесика, візуальний контакт, праксеміка. Кінесика як вираження невербальних прийомів комунікації. Ефективні кінетичні прийоми привертання уваги аудиторії. Конгруентність вербальних і невербальних засобів спілкування.

Тема 6. Місце предметного і середовищного іміджу в цілісній структурі іміджу соціального працівника.

Предметний імідж соціального працівника: підходи до визначення його сутності та функцій. Середовищний імідж соціального працівника та педагога, його особливості. Принципи формування середовищного іміджу, його бюджет. Взаємодоповнення предметного та середовищного компонентів іміджу педагога соціального профілю. Ведення службової документації та оформлення робочого місця. Місце предметного і середовищного іміджу в структурі іміджу соціального працівника, їх взаємозв'язок з іншими складовими професійного іміджу педагога.

Тема 7. Особливості побудови аудіального компонента іміджу соціального працівника.

Аудіальний імідж, його сутність. Принципи формування позитивного аудіального іміджу соціального працівника. Основи культури мовлення. Техніка мовлення та комунікативні якості мовлення. Особливості голосової передачі інформації (артикуляція і модуляція голосу).

Основи ораторського мистецтва: особливості мовлення оратора, закони мовлення. Види публічних промов, особливості їх підготовки. Композиція мовлення. Прийоми зацікавлення аудиторії та керівництво її увагою. Культура дискусії. Полемічні прийоми. Мистецтво відповіді на запитання.

Бар'єри нерозуміння соціального працівника з цільовою аудиторією. Види бар'єрів іміджу: фонетичний, семантичний, стилістичний, логічний. Способи подолання бар'єрів. Можливості вербального впливу на аудиторію. Програмування та переконання як методи ефективного впливу соціального працівника. Стратегії побудови довіри до роботи соціального працівника.

Тема 8. Організація діяльності соціальних служб

Взаємодія соціальних служб з потенційними отримувачами/отримувачами соціальних послуг, їхніми опікунами й офіційними представниками. Взаємодія соціальних служб з структурними підрозділами органу виконавчої влади з питань соціального захисту населення. Взаємодія соціальних служб з підприємствами, установами та організаціями всіх форм власності, а також фізичними особами-підприємцями. Взаємодія соціальних служб з іншими соціальними службами на місцевому рівні.

Інформування населення про діяльність соціальної служби та соціальні послуги. Інформаційна картка соціальної послуги. Інформаційний стенд. Інформаційні вимоги до Веб-сторінки соціальної служби. Використання інформаційних технологій в діяльності соціальних служб. Бази даних для систематизації та збереження інформації. Переваги використання баз даних. При розробці та супроводі баз даних слід враховувати такі аспекти. Сфери використання електронної пошти.

Тема 8. Характеристика професійної складової педагогічного іміджу соціального працівника

Компетентність соціального працівника як складова позитивного професійного іміджу. Єдність професійних знань, умінь, професійно-особистісних якостей, світогляду та їх місце у структурі компетентності соціальної роботи.

Якість праці, досвід, репутація як показники професіоналізму та позитивного іміджу соціального працівника. Критерії визначення якості праці фахівця в сфері надання соціальних послуг. Значення професійного спілкування для створення позитивного іміджу соціального працівника. Місце професійного спілкування соціального працівника в його позитивному іміджі фахівця. Комунікативна, перцептивна та інтерактивна сторони педагогічного спілкування соціального працівника. Сутність конфліктів, причини їх виникнення та шляхи попередження і подолання. Урахування норм професійної етики у процесі створення позитивного професійного іміджу соціального працівника.

Методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, лекція, семінари бесіда); наочні (ілюстрування за допомогою електронного опорного конспекту); практичні: (вправи, моделювання життєвих ситуацій); методи стимулювання навчальної діяльності (метод навчальної дискусії, метод опори на життєвий досвід здобувачів, створення ситуацій

пізнавальної новизни); методи контролю і самоконтролю (метод усного контролю, метод письмового контролю, метод тестового контролю).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): навчальний курс складається з лекцій, семінарських занять, самостійної та індивідуальної роботи. Лекційні заняття передбачають ведення письмового конспекту. Підготовка семінарських занять передбачає усне опрацювання теоретичних питань та дискусію за темою. Підготовка завдань до самостійних та індивідуальних робіт здійснюється у друкованому вигляді (формат Microsoft Word або Power Point (де необхідно) за визначеним шаблоном та передбачає усне опитування здобувачів протягом семінарського заняття до теми або на груповій/індивідуальній консультації.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: технічне (комп'ютер, проектор); програмне (Microsoft Office: Power Point, Word, Moodle, репозитарій); наочність (презентації у форматі Power Point).

**Система оцінювання та вимоги:
Розподіл балів, які отримують здобувачі ВО**

Поточне тестування та самостійна робота								Середнє арифметичне за поточну роботу (максимально 50 балів)	залік	Сума
Тема 1		Тема 2		Тема 3		Тема 4				
1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1.	4.2.			
25		25		25		25				
Тема 5		Тема 6		Тема 7		Тема 8				
5.1	5.2	6.1	6.2	7.1	7.2	8.1	8.2			
25		25		25		25				

Система нарахування рейтингових балів (поточний контроль)

№	Вид робіт за темами	Бали рейтингу (денна форма)	Бали рейтингу (заочна форма)
1	Тема 1.		
1.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 - 5	-
1.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 - 2	-
1.3.	Виконання самостійної роботи до теми 1: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними;	0 - 5	0 - 10
1.4.	Виконання ІНДЗ до теми 1: - Вирішення/складання практичних кейсів; - Вирішення/складання тестів	0 - 15 0 - 10 0 - 5	0 - 15 0 - 10 0 - 5
Максимум за тему 1		25 балів	
	Тема 2		
2.1.	Відповідь на семінарському занятті (4 години)	0 - 10 (5+5)	0 - 5
2.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 - 2	0 - 2
2.3.	Виконання самостійної роботи до теми 2: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 - 5	0 - 10
2.4.	Виконання ІНДЗ до теми 2: - Вирішення/складання практичних кейсів; - Вирішення/складання тестів	0 - 15 0 - 10 0 - 5	0 - 15 0 - 10 0 - 5
Максимум за тему 2		25 балів	
	Тема 3		
3.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 - 5	-

3.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 - 2	-
3.3.	Виконання самостійної роботи до теми 3: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 - 5	0 - 10
3.4.	Виконання ІНДЗ до теми 3: - Вирішення/складання практичних кейсів; - Вирішення/складання тестів	0 – 15 0 – 10 0 – 5	0 – 15 0 – 10 0 – 5
Максимум за тему 3		25 балів	
Тема 4			
4.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 - 5	-
4.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 - 2	-
4.3.	Виконання самостійної роботи до теми 4: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 5	0 – 10
4.4.	Виконання ІНДЗ до теми 4: - Вирішення/складання практичних кейсів; - Вирішення/складання тестів	0 – 15 0 – 10 0 – 5	0 – 15 0 – 10 0 – 5
Максимум за тему 4		25 балів	
Тема 5			
5.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 - 5	0 - 5
5.2.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 - 5	0 - 5
5.3.	Доповнення на семінарському занятті	0 - 2	0 - 2
5.4.	Виконання самостійної роботи до теми 5: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 5	0 – 5
5.5.	Виконання ІНДЗ до теми 5: - Вирішення/складання практичних кейсів; - Вирішення/складання тестів	0 – 15 0 – 10 0 – 5	0 – 15 0 – 10 0 – 5
Максимум за тему 5		25 балів	
Тема 6			
6.1.	Виконання самостійної роботи до теми 6: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 10	0 – 10
6.2.	Виконання ІНДЗ до теми 1: - Вирішення/складання практичних кейсів; - Вирішення/складання тестів	0 – 15 0 – 10 0 – 5	0 – 15 0 – 10 0 – 5
Максимум за тему 6		25 балів	
Тема 7			
7.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 – 5	-
7.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 – 2	-
7.3.	Виконання самостійної роботи до теми 7: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 5	0 – 10
7.4.	Виконання ІНДЗ до теми 7: - Вирішення/складання практичних кейсів; - Вирішення/складання тестів	0 – 15 0 – 10 0 – 5	0 – 15 0 – 10 0 – 5
Максимум за тему 7		25 балів	
Тема 8			
8.1.	Виконання самостійної роботи до теми 8: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 10	0 – 10
8.2.	Виконання ІНДЗ до теми 1: - Вирішення/складання практичних кейсів; - Вирішення/складання тестів	0 – 15 0 – 10 0 – 5	0 – 15 0 – 10 0 – 5
Максимум за тему 8		25 балів	

За підсумками навчання за один семестр здобувач вищої освіти може отримати 100 балів (50 – поточне оцінювання + 50 балів – контрольне оцінювання (залік)).

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс; n – кількість залікових кредитів; 50 балів – залік.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час екзамену.

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
78 – 89	B	добре
65 – 77	C	
58 – 64	D	
50 – 57	E	задовільно
35 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел:

1. Конституція України. Основний закон. – К. : Атіка, 1996. – 30 с.
2. Закон України «Про вищу освіту» [Текст]: офіційний текст від 17 січня 2002 р. № 2984-III // Офіційний вісник України. – 2002. – № 8. – С. 1 – 43.
3. Закон України «Про дошкільну освіту» [Текст] : офіційний текст від 11 липня 2001 р. № 2628-III // Офіційний вісник України. – 2001. – № 31. – С. 56 – 75.
 1. Абрамович С. Д. Риторика : Навч. посібник / С. Д. Абрамович, М. Ю. Чікарькова. – Львів: Світ, 2001. – 240 с.
 2. Абрамян В. Ц. Театральна педагогіка: навч. посіб. / В. Ц. Абрамян; Міжнародний фонд «Відродження». – К.: Лібра, 1996. – 224 с. – (Трансформація гуманітарної освіти в Україні).
 3. Барна Н. В. Естетика іміджмейкінгу: монографія / Н. В. Барна, С. І. Уланова. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. – 176 с.
 4. Голошубова А. О. Іміджологія: Навчальний посібник / А. О. Голошубова. – Одеса: Вид-во Одеського національного морського університету, 2010. – 80с.
 5. Ковальчук А. С. Основы имиджологии и делового общения: Учебное пособие для студентов вузов / Аделаида Сергеевна Ковальчук. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – Ростов н / Д: изд-во «Феникс», 2004. – 256с. – (Серия «Высшее образование»).

Допоміжна література

1. Кальницька К. О. Структура мотивації педагога до підвищення професійної кваліфікації / К. О. Кальницька // Практична психологія і соціальна робота. – 1999. – №2. – С. 53 – 55.

2. Карнегі Д. Как вирабатываць увереннасць в себе и вліяць на людзей, выступаю публічна / Дейл Карнегі. – К.: Глобус, 1995. – 185с.
3. Карнегі Д. Як завойовувати друзів та впливати на людзей / Дейл Карнегі. – Х. : Промінь, 2007. – 560 с.
4. Педагогічна майстерність: Підручник / [І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривоніс та ін.] ; За ред. І. А. Зязюна. – К. : Вища школа, 1997. – 349с.
5. Пихтіна Н. П. Педагогічна творчість: навч. посіб. / Н. П. Пихтіна. – Ніжин : НДУ ім. М.Гоголя, 2012. – 175 с.
6. Щекин Г. В. Как читать людей по их внешнему облику: методический материал / Георгий Васильевич Щекин. – К. : Украина, 1992. – 239с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>.
2. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua/>.
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
4. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України <http://www.mon.gov.ua, www.osvita.com>
5. http://batk.at.ua/publ/imidzh_uchitelja/1-1-0-26
6. <http://osvita.ua/school/teacher/1800/>
7. <http://vchytel.info/yakym-povynen-butu-uchytel/imidzh-suchasnogo-vchytelja/>
8. <http://www.makeoveridea.ru/>
9. <http://www.nachalka.com.ua/forum/21-73-1> - Всеукраїнський портал «Початкове навчання»
10. <http://www.osvita.org.ua/> - Освітній портал
11. http://www.rusnauka.com/18_NiIN_2007/Pedagogica/22850.doc.htm
12. <http://www.taaz.com/virtual-makeover>